

MINDSZENTILAP

Egyes szám 10 fillér
Félévre 3 K * Egy évre 6 K.

Megjelen minden
vasárnap

Nagy erőlködések.

Két hónapja folynak már a nagy erőlködések ellen-ségeink részéről.

Milliók hadseregekkel törnek reánk. Az egész világot munkába állították. Több ezer számra menő gyár készítette nekik a gyilkoló anyagok töméntelen mennyiségét. Amerikától Japánig mindenki nekik dolgozott.

Egyszerre támadtak meg minden felől. Százezreket dobtak oda áldozatul. Patakokban ontották saját népeik véréit.

Hasztalan!.. Hiába volt minden erőlködés!.. Céljukat nem érték el. Muló sikereknél egyéb nem jutalmazta nagy erőlködéseiket.

De annál nagyobb a gyász náluk otthon s annál nagyobb a kiábrándulás népeiknél.

Diplomataik a gonoszságok egész tárházával rontottak reá a semlegesek országaira, Szabad nemzetek országaira törtek reá kalózkodók, gonosz banditák módjára. S mit értek el?! Néhány arcú-csapást meggyötört kis nemzetek részéről is.

Pizkos és alávaló eszközeiket majd a világtörténelem fogja megbélyegezni. Gyilkosságukért majd az Isten ítélőszéke előtt fognak számolni.

Mindezek a művelt emberiséget meggyalázó erőlködések minket csak jobban egygyé kovácsoltak. Nemhogy sorainkat megbontották volna, hanem még jobban összetömörítették. Mint igazi testvérek küzdünk egymás mellett.

A magyar katona ott áll őrt a Szuezi-csatorna mellett, s a török katona eljön Bukovinába, hogy gátat vessen a közös nagy ellenségnek.

Mig a tengereket elzárja előlünk ellenségeink hajóhada, addig a német szorgalom, kitartás megalkotja a tengeralattjáró kereskedelmi hajót, mely a világ bámulatóra átussza a tenger óriás útját es megjelenik Amerika kikötőjében.

Most, midőn a világháboru harmadik évébe beléptünk, még erősebbnek mutatjuk magunkat. Ellenségeink vad megrohanását nemcsak vitézül álljuk, hanem meg is állítjuk.

Nagy dolgok előkészítése éleszti reményeinket!

Uj erők, uj eszközök mutatják körvonalait.

Hogy jövődől dolgaink nem lehetnek kétségesek, mutatja az, hogy előtérbe lépett egy nagy hadvezér dicsőséges neve, ki nagy diadalaival irta bele nevét a világtörténelembe.

A keleti küzdelem irányítását két koronás fő bizalma Hindenburgra ruházta.

Ez mutatja, hogy valami nagy dolog készül. Várjuk

be nyugodtan. Megfojtani akartak bennünket. Mi azonban élni fogunk. Élni fogunk azon a f... s, mely hadi jogon kezeinkbe került s melyet tö... ragadni tőlünk nem engedünk.

Ha nem kellett a béke, hát a harcot is emberül álljuk. Hindenburg vezet bennünket!..

Görz feladása.

Az olaszok ujjonganak, hogy sikerült Görzöt elfoglalniok s végre bevonulhatnak abba a városba, amelyet véráldozat nélkül is megkaphattak volna, ha hivek maradnak a szövetségi szerződéshez.

Bizonyos, hogy a görzi szakasznak feladása magával fogja hozni azt, hogy az isonzói védelmet azon vonalon kell szervezni, amely a hadvezetőség számításában kezdettől fogva, még az olasz háboru kitörése előtt defenzív vonalként szerepelt s mint ilyen épült ki.

Most, az olaszok akkora örömjongással, fáklyásmenetekkel s miegyébbel ünneplik Görz «elfoglalását», talán szabad napfényre hozni az olasz háborunak azt a kulcsa titkát, amely akkor alakult ki, amikor a védelem szervezéséről volt szó.

Boroevics vezérezredes, akkor még csak egyik diadalmas tábornoka a gorlicei offenzívának, akit az isonzói front harcainak vezetésére szemeltek ki, választotta magának ép az isonzó nyugati partját védelmi vonalul, mondván: miért engedjük át nekik ingyen azt a néhány kilométernyi területet, amely a kiépített védelmi vonal előtt húzódik?

Bármennyire presztizskérdéssé fujják is fel az olasz lapok a Görzbe való bevonulást, mégis igaza volt Boroevicsnek.

Az idő adott igazat neki, amikor ragaszkodott ahhoz, hogy azt a területet, amelyet most elvesztettünk, nem engedi át kardcsapás nélkül az olaszoknak.

Ime, tizennégy hónapig tartott s rengeteg olasz vérbe került, amíg az olaszok elfoglalhatták a keskeny sávot, amit eredetileg minden harc nélkül akartunk átengedni nekik.

Ez nemcsak azt bizonyítja, hogy ellenállásunk, katonáink harci kedve és elszántsága kifogástalanul mesterialien szervezett az olasz határon, de egyúttal fontos biztató abban a tekintetben is, hogy az az eredeti védelmi vonal, amelyre most visszavonultunk, nemcsak ujjabb tizennégy hónapig, — ha még addig tartana a háboru — hanem beláthatatlan ideig képes lesz feltartóztatni bármilyen olasz emberáradatot is.

Nem szabad tehát görz elvesztéséből egy pillanatig sem presztizs kérdést csinálni. Az olaszok ezt megtehetik, mert hisz ők annyi vért áldoztak érte, amennyit semmiféle harci dicsőség sem érhet meg. De mi, akiket Itália hátbatámadott s kényszerítve vagyunk arra, hogy gátakat emeljünk hódítási vágyai elé, egyenesen kötelezve vagyunk arra, hogy speciálisan az olasz háboruban félre tegyünk minden presztizstekintetet és a görzi védelemnek tizennégy

hónapos harcaira úgy tekintünk, mint a legszebb hősi legendára, amely különösen a magyar vitézségnek állított marandó emlékeket.

ISTEN UJJA.

Írtá: Farkas Emőd.

Az égen megjelent a nap követe: a piros hajnalsugár, hogy bejelentse érkezését. Pitymallott. A honvédek még aludtak nagyszerűen kiépített lövészárkaikban. De hirtelen erős moraj támadt, mintha lávolban mennydörgött volna, utána villanás, sívító zizegés, majd hatalmas csattanás.

— Gránát! — sziszegték a fölriadt honvédek.

Rögtön nagy mozgolódás támadt a lövészárkokban. A gránátok csakhamar úgy kopogtak, mint a jégcsó. Közben srappellfelhők kigyóztak a levegőben, mint apró gőzfelhők, fehér szegélylyel, bolyhos hassal, sűrű füstörénnyel. Megkezdődött a pokoli hangverseny: az ágyuk bömbölése, mire a mi nehéz ágyuink hosszan, elnyújtott bögéssel válaszoltak.

Olyan volt ez a nyögés, bögés, ordítás, mintha taliánok hegyeket szakgatnának és sziklát hajítanának borzasztó erővel a tengerbe, ahol morajló háborgás tör ki a fölvert hullámok között.

A szakadatlan zugás és süvöltés olyan volt, mint mikor beleragad az orkán az erdők üstökébe, tépi, morzsolja, közben pedig valami bús, testet lelket borzongtató halotti éneket harsog.

A lövedékek a drótsövények előtt hullottak le, amelyek remegtek, vonaglottak itt-ott, a nagy légnyomástól el is pattantak. Saját-szerű vonaglás volt ez, amely átterjedt a katonák idegeire is. A lövések rövidek voltak, az oroszok jobban beigazították az ágyukat és ekkor kezdetét vette a pokol háborgása, nyöszörgése, jajgatása és rettenetes üvöltése.

A gránátosó oly rettenetes volt, hogy a mellvédeket széjjelszórta, mint apró hangyabolyokat, a fedőgerendákat szétforgácsolta, szilánkjait szerteszétterítette. Itt nem maradt élő lény, csak véres, vonagló testrészek, kimeredt szemgolyólyu koponyák, vértől ázott csizmák és bakancsok heverték az árok szétlőtt romjai között.

Amikor aztán az oroszok azt hitték, hogy árkaik be vannak temetve, a megfigyelők jelentették, hogy az oroszok hat-hétszeres sorban törnek előre. E mellett zárótűzünk, amely a lövészárkok mögé hullott, megakadályozta, hogy tartalékunkat oda vonhassuk. De minél előbbre törtek az orosz rajvonalak, annál inkább enyhült az a ropogó zárótűz. Ekkor megszólaltak a mi gépfegyvereink, félelmes, idegrázó kattogásukra százával estek el az oroszok. Sebesültjeinket a zárótűz miatt nem lehetett a segélyhelyre szállítani. Az egész-

ségügyi katonákat és a sebesülteket a gránátok szétépték volna, mint a dühödt szelindekek. Az egyik hátrább fekvő lövészárkot rendezték be ideiglenes kórháznak s a keresztfolyosókon át ideszállították a nehéz sebesülteket. Itt csak egy orvos s néhány egészségügyi katonára volt. A jajgató, vérző, nyöszörgő sebesültek percről-percre szaporodtak. Az egyetlen orvosnak szűke kellett szakadnia, hogy bekötözze, vagy amputálja őket. Az orvos ingre vetkőzve vágott, fűrészelt, kötözött, utasításokat adott. Minden testi-lelki erejére szüksége volt, hogy segítsen a sok sebesültön.

A visszavert orosz rohamok újra megújultak, a gránátok pattogtak, hullottak s a sebesültek száma egyre növekedett. Az orvos órákon át dolgozott ritka türelemmel és lázas gyorsasággal.

Az oroszok, akik vonalunkat át akarták törni, minduntalan megismételték a halálos rohamot, drótkadályainkig jutottak ahol aztán kézi tusára került a sor. A muszkák egy helyen áttörték a drótsövényt, beugrottak a lövészárkokba, ahol honvédeink fokossal kezdték agyalni őket.

Egy órai harc után visszaverték a muszkákat, de honvédeink közül is sokan sebesültek meg. Az orvos rendületlenül dolgozott. Már a keze is zsibbadni kezdett a folytonos munkától. Veríték csorgott az arcáról, a szeme káprázott, a mellében erős szurásokat érzett.

Egy százados jött a lövészárkokhoz s megállott a kötözőhely kis ajtajában. Keze vértől csurgot. Türelemesen várt, míg rá kerül a sor. De erre várhatott. Végre türelmét veszítve bekiáltott:

— Doktor gyere csak egy percre!

Az orvos örült hogy egy pillanatra megállhat a keze s rövid ideig pihenhet.

A lövészárkok bejáratához lépett. Két lépésre állott a kapitánytól.

— Pajtás, mikor kerül rám a sor? — kérdezte a százados.

— Kérlek várj, most még meghalni sincs időm.

— Olyan sok a dolgod?

De mennyi, majd beleszakadok! Hidd el, már annyira ki vagyok merülve, hogy azt sem bánám, ha egy gránát idecsapna s agyonsújtana.

Alig mondta ki ezt, amikor retentő csattanás hallatszott, amely a kapitányt kicsapta az ajtóból és a földre sújtotta. De nem vesztette el öntudatát. A légnyomás kegyetlenül megrázta, de komolyabb baja nem történt. Csakhamar talpra állt és körülnézett. Iszonyodva hunyta be szemét. Lába előtt feküdt az orvos leszakított feje. A szája mintha még most is mozgott volna, a pillája még ha most is rezgett volna.

— Szörnyűség! hebegte a százados, aztán jobban körülnézett.

Az egész lövészárkok eltűnt. Csak véres romok, betemetett gödrök voltak a helyén, kiálló kezekkel, lábakkal és véres huscafatokkal.

A borzalom szinte megdermesztette. Alig tudott elvándorolni onnan. Katonákat rendelt oda, hogy ássák ki a szerencsétleneket. Egy teli találat érte az ideiglenes kórházat. Ez okozta a szörnyű pusztulást. A százados lélekzetfolytva leste, hogy akad-e még élő a betemetett lövészárkokban. Csupán egy volt még, aki némi életjelt adott, de azt sem lehetett már megmenteni.

Odajött az ezredes is. A muszkárohamokat visszaverték, az ágyutűz is alább hagyott.

— Hány sebesült volt itt? — kérdezte az ezredes.

Senki sem tudott válaszolni rá. Akik a kis kórházban kerültek, mind meghaltak. A százados, aki egy pillanatra benézett az ideiglenes kórházba, azt állította, hogy vagy negyven sebesültet látott benne.

HIREINK

— **A vásárlási igazolványokat kérők** közül igen sokan azt sem tudják, hogy mennyit és körülbelül hány helyről óhajtják szükségüket beszerezni. Tudni kell pedig, hogy az igazolványok kiadásának ez az alapja s az utólagos módosítások a vásárló közönségnek sok felesleges utána-járást, a hatósági közegeknek pedig hiábavaló munkát adnak. Tanácsos tehát, hogy előbb mindenki járjon utána, hogy van-e egyáltalán kilátása a részére szükséges gabona beszerzésére s csak azután kérjen vásárlási igazolványt. A bementett adatok egyébként a községi előljárásság által még felülvizsgálva is lesznek s ha akad olyan, aki valótlán adatot mond be, az szigorú büntetésben részesül. Az örlési tanúsítványokat a fiu iskolában díjmentesen állítják ki. Itt meg kell említenünk, hogy a vásárlási igazolványok kiadásáért valóságos harc folyik. Sokan félnapig is elvárakoznak az iroda előtt míg rájuk kerül a sor. Pedig ez az erőlködés teljesen céltalan. Megnyugtathatjuk a közönséget, hogy — a már lapunkban is közölt időn belül — mindenkire rá kerül a sor, csak legyen türelemmel. Mindenki meg fogja kapni úgy az igazolványát, mint az őt megillető gabonamennyiséget. A hatósági közegeknek munkáját csak elősegítjük azáltal, ha tömeg-megrohanással nem zaklatjuk őket.

— Szegények, már azt hitték, hogy biztonságban vannak, sóhajtott az ezredes.

— Én, Isten ujját látom ebben a szerencsétlenségben — jegyezte meg a százados.

— Mit? — csodálkozott az ezredes.

— Az orvos, aki már nagyon ki volt merülve, egy pillanattal előbb, hogy a gránát idecsapott, így kiáltott föl:

— Hidd el, már nem is bánám, ha egy gránát idecsapna s agyonsújtana.

— Rémes kivánság! — csóválta a fejét az ezredes.

— A vézetet nem szabad kihivnunk és próbára tennünk — jegyezte meg a százados.

A betemetett lövészárkot újból fölásták, az áldozatokat eltemették, de egyetlen honvéd sem akart a fedezékbe menni.

— Elátkozott hely ez, ide nem megyünk — mondogatták egymás közt. És igazuk volt, másnap ismét betemette egy telitalálat.

— **Miniszteri rendelet az új iskola évről.** A vallás és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a vármegyék közigazgatási bizottságaihoz az új iskolaév megnyitására vonatkozóan. Eszerint a múlt évi miniszteri utasítás az iskolába járás kötelezettségének korlátozására és a szorgalmi idő megállapítására nézve az 1916—17-iki tanítási évben is érvényben marad. A miniszteri leirat szerint az elemi népiskolák I—III. osztályait már szeptember elején meg kell nyitni és a tankötelesek június végéig tartoznak iskolába járni. A tulnyomóan mezőgazdasági népességű községben a III. osztályt csak október elején kell megnyitni és április 30-án be lehet ismét zárni. Az V. és VI. osztály növendékei, valamint az ismétlő iskolások csupán november 15-től április 15-ig kötelesek iskolába járni.

— **Panaszosok figyelmébe.** Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy járási közigazgatásunk feje. Dr. Dósa István főszolgabíránk a háború óta emberfeletti munkát végez hivatalában. Mégis sokan akadnak, habár ismerik is az ő nagy elfoglaltságát, akik ügyes-bajos dolgaikban oly időkben is hozzá fordulnak panaszaiikkal, amikor panaszok felvétele helyett egyéb, fontosabb dolgokat kell elintéznie. Hogy főbíránk nagy felelőséggel járó munkáját zavartalanul végezhesse, és ebben segítségére lehessünk, tanácsosnak látjuk a hivatali ajtajára kifüggesztett figyelmeztető ideiktatni: „Panaszokat min-

den nap csakis délelőtt 8 órától 10 óráig fogadok el." Igen természetes, hogy ez alól kivételt képeznek a vidékiek, valamint a helybeliek is abban az esetben, ha halaszthatatlanul sürgős ügyről van szó. Jó lesz tehát, ha panaszosaink ezen figyelmeztetőt emlékezetükben tartják.

— Ki akar nemesített buzavetőmagot venni? Többször megemlékeztünk már lapunkban a Székács-féle nemesített buzáról, mely kiválósága révén — különösen az idén — országos hírnévre tett szert. A Székács-féle nemesített buzát ma már az egész országban előnyösen ismerik és minden nagyobb gazdaság, amely még eddig nem termelte, siet ezt a kitűnő buza-fajt meghonosítani. A többtermelés elősegítése érdekében megindult országos mozgalom nálunk is erős hullámokat vert és amit mi ezelőtt egy évvel hangoztattunk, amidőn a Székács-féle buzát ismertettük, ugyilátszik most meghallgatásra talált. Gazdáink közül igen sokan óhajtanak Székács-féle nemesített buza-vetőmagot venni. Hogy a szükséges mennyiség biztosítható, községünk eljárásága most felhívja mindazokat, akik ily nemesített buzát akarnak venni, hogy nála sürgősen jelentkezzenek. A jelentkezések megtörténte után intézkedés fog tétetni a beszerzés biztosításáról.

— Drágább lesz a posta is. Mint hiteles forrásból értesülünk, a magyar királyi posta tarifáját föl fogják emelni. A Magyarországon tervezett tarifaemeléssel egyidejűleg az osztrák, sőt a német posta tarifájának a fölemelése is megtörténik. Az okok, melyek erre az elhatározásra a magyar államot s a szövetséges államok kormányait késztetik, egészen nyilvánvalóak, mert hiszen az általános áremelkedéssel aránylagosan megdrágul az állam kezelésében levő és közszükségletet kielégítő intézmények működése is. Tudvalevő, hogy a háboru után emelni kell majd a magyar királyi államvasutak tarifáját is. A vasutakfa a háboru egyrészt horribilis terheket rótt, másrészt rengeteg jövedelem-csökkenést okozott neki. A tarifaemelés tehát elkerülhetetlen lesz. Ugyanezek az okok indokolják a posta tarifájának fölemelését is s aligha csalódunk, ha feltételezzük, hogy ez sokkal kisebb zökkenővel fog jární, mint járt — mondjuk — az élelmiszerárak horribilis emelkedése.

— A 19—31 éves népfölke-lők behívása. A hivatalos lap tegnapi száma rendeletet közöl, a mely szerint az 1885. évtől 1897. évig bezárólag terjedő időközben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott összes 1865—1897. évi születésű magyar állampolgárok

(munkások, kocsisok, hajcsárokstb), ha a megtartott népfölkelési bemutatószemlén, népfölkelési felülvizsgálaton, pótszemlén vagy utószemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, augusztus huszonnyolcadikán (legkésőbb délelőtt 11 óráig) — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Mindazok a fent említett születési évfolyamokba tartozó egyének, kik önkéntes belépés folytán a m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tényleges szolgálatra szintén augusztus 28-ikán kötelesek bevonulni. Midazokat a népfölkelésre kötelezettek, kiknek népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Máramarosszigetre, Besztercére, illetőleg a honvédséghez beosztott azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek az eszéki A) honvédkiegészítő parancsnoksághoz kellene bevonulniok, figyelmezteti a rendelet, hogy nem Máramarosszigetre, hanem Szatmárnémetibe és nem Besztercére, hanem Zilahra, illetőleg nem Eszékre, hanem Pozsegára kell bevonulniok.

— A marhalevelek hadisegély bélyege. A honvédelmi miniszter hadisegélyző hivatala a marhalevelek kezelőinek közreműködésével a marhaleveleket 10, illetve 6 filléres jótékonyági bélyegekké fogja ellátni. A bélyegeket a hadisegélyző hivatal fogja kibocsátani.

— A rekvirálás költségeiből tudvalevőleg egy bizonyos összeg a mi községünkre is jutott. Dr. Nagy Sándor, vármegyei alispán most arról értesítette Dr. Dósa István főszolgabíránkat, hogy ezen összeget kiutalta és a legközelebbi napokban kezeihez eljuttatja. Mint értesülünk a község szegénysorsu lakosai részére tűzifát fognak vásárolni és azt ingyen oszszák ki. Igen természetes, hogy csak azon legszegényebb családok fognak ebben a kedvezményben részesülni, ahol csakugyan szükség van téli tüzelőanyagra és ezt szegénységük folytán beszerezni nem bírnak.

— Nem rekvirálnak több lovat. A honvédelmi miniszter értesítette a vármegyéket, hogy a háboru tartama alatt még szükséges lovak a mezőgazdasági és ipari érdekek megóvása vegett elsősorban szabadszolgálatból való bevásárlás útján szereztetnek be. A bevásárlásokat katonai hatóságok végzik s fel lesznek hatalmazva a nyilván tartó lappal ellátott lovak bevásárlására is. A vételárt a helyszínen azonnal kifizetik.

— A fölmentések megszorítása. A budapesti lapokban hir jelent meg a felmentések megszorításáról. Illetékes helyen kapott értesülés szerint ez a hir annál kevésbé felel meg a valóságnak, mert a fölmentések az illetékes szakminiszterek meghallgatása mellett mindenkor oly szigoruan bíráltattak el, hogy azok általános-ságban való reviziójára vagy megszorítására nincs szükség.

— A gőzgépezézők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden augusztus hó 13 napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően fel szerelve a m. kir. ker. iparfelügyelő-séghez (Földváry-utca 4. szám) be-küldendőek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HORVÁTH ANTAL

Nyomatott Horváth Antal grafikai műintézetében.

Vászon ponyva

16 méter hosszú és 10 méter széles eladó

Dobos István
vendéglősnél
Mindszent.

ELADÓ BIRTOK

A szegvári réten a Károlyi féle földből 30 hold, mely lucernának is alkalmas, egytagban, vagy öt-holdas parcelákban is eladó. Értekezni lehet a szegvári usztató major közelében lakó tulajdonosnál:

Jakó Józsefnél.

A TISZÁNTÚLI JÁRÁS FŐSZOLGABIRÁJÁTÓL.

ad: 2772-6/1916. szám.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. minisztériumnak 4451/1915. M. E. és az ezt kiegészítő 1372/1916. M. E. számú rendelet alapján a világító-kőolaj árát a következőkben állapítom meg:

A kereskedők által követelhető legmagasabb ára, ha az eladott világító-kőolaj mennyiség legalább 1 hordó és az az **ásványolajfinomítóból** egyenesen a vevő vasuti állomására szállítatik, alapár métermázsánként ..... 36 K — f
fahordó szállítási pótléka ..... 4 K 74 f
az eladott hordó ára címén ..... 8 K — f
ártöbblet címén ..... 3 K — f
Összesen: 51 K 74 f

Ha a kereskedő az árut **saját raktárából** szállítja, alapár (métermázsánként) ..... 36 K — f
fahordó szállítási pótléka ..... 4 K 74 f
hordó ára címén ..... 8 K — f
ártöbblet címén ..... 3 K — f
a rakodó állomásról a saját raktárába való szállítás teljes költsége címén ..... 3 K — f
Összesen: 54 K 74 f

Ha az eladott mennyiség **egy hordónál kevesebb:**
alapár (métermázsánként) ..... 36 K — f
fahordó szállítási pótléka ..... 4 K 74 f
hordó kölcsöndíja ..... 3 K 50 f
ártöbblet ..... 13 K — f
pótlék ..... 11 K — f
Összesen: 68 K 24 f

A kicsinyben való eladásnál a kereskedők a világító-kőolajért kilogrammonként 64 fillért, literenként pedig 56 fillért számíthatnak fel.

Ezeket a legmagasabb árakat a kereskedők üzleti helyeikben szembetűnő helyen kifüggeszteni kötelesek.

Az, aki az itt megállapított árnál magasabb árat számít fel, kihágást követ el és az 1914. évi 50. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Ez a rendelkezés azonnal közhírré teendő.

Mindszent, 1916. augusztus hó 5.

Dr. Dósa István
főszolgabíró.

A TISZÁNTÚLI JÁRÁS FŐSZOLGABIRÁJÁTÓL.

3671/1916. szám.

HIRDET MÉNY.

A magyar föld által a folyó évben termelt buza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zab a magyar államé. A már harmadik évben levő háboru megtanított bennünket arra, hogy földünk termését okos beosztással kell felhasználnunk, hogy biztosítsuk katonáinknak és hazánk lakosainak élelmezését és közszükségletét 1917. évi augusztus hó 15-ig.

A termelő termésének azt a részét, amire neki szüksége van, visszatarthatja, a nem-termelő pedig a szükséges mennyiséget beszerezheti; arról pedig, aki szegénysége miatt szükségletét beszerezni nem tudja, a hatóság gondoskodik.

Ezekre vonatkozólag a következő rendelkezések az irányadók:

Termelő a birtokos, továbbá az, aki az 1916. évi termésből munkabér, aratórészt, cséplőrészt vagy konvenció fejében a termelőtől búzát, rozst, kétszerest, kölest, árpát vagy zabot kap. A termelő háziszükséglet címén búzából, rozsból, kétszeresből és árpából együttevve személyenként 216 kilogrammot, a kölesből pedig személyenként 24 kilogrammot tarthat vissza.

Gazdasági szükséglet címén joga van a termelőnek az alkalmazottak, cselédek és munkásoknak szerződés szerint járó természetben kiszolgáltató terménybeli járandóságát, továbbá földjének megműveléséhez szükséges napszamosok, aratórészesek és cséplőrészesek konvenciója fejében minden 1200 négyszögöles hold földje után 6 kilogramm búzát; vetőmag címén 1200 négyszögöles holdak után géppel való vetés esetén 80 kilogramm búzát; 80 kilogramm árpát, 55 kilogramm zabot és 75 kilogramm rozst; — kézzel való vetés esetén 90 kilogramm búzát, 90 kilogramm árpát, 65 kilogramm zabot és 85 kilogramm rozst és végül állatállományának szükséglete címén minden ló után 15 métermázsza árpát, illetve zabot, minden tehén után 10 métermázsza árpát, minden bika után 15 métermázsza árpát, minden hizó ökör után 9 métermázsza árpát, minden kecske után 15 métermázsza árpát, minden anyabirka után 1 métermázsza árpát, minden hizó ürü után 1 métermázsza 80 kilogramm árpát, minden hizó sertés után 6 métermázsza árpát és tengerit együttesen, minden koca után 3 métermázsza árpát, minden malac után 2 métermázsza árpát; 100 darab baromfiig a község belterületén 4 métermázsza, külterületén pedig 2 métermázsza, 200 darab baromfiig a község belterületén 8 métermázsza, külterületén pedig 4 métermázsza árpát visszatartani.

A termelő készletének ezen felüli részét köteles eladni annak, aki vásárlásra az előjáráságtól igazolványt kapott, ami feleslege pedig ezentul maradt, azt október hó 15-ig köteles a Haditermény Részvénytársaság bizományosának eladásra felajánlani, amelyről írásbeli elismervényt kap.

Más törvényhatóság területére terményt elszállítani csakis hatósági engedély alapján szabad.

Aki nem termelő, vagy akinek saját házi és gazdasági szükségletét a saját termése nem fedezi, 1916. évi október hó 15-ik napjáig a lakhelye szerinti előjáróság által kiállított vásárlási igazolvány alapján jogosítva van annak a községnek a területén, ahol lakik, házi-szükségletére búzát, rozst, kétszerest, kölest és árpát, gazdasági szükségletére pedig csakis búzát kizárólag magától a termelőtől vásárolni; ugyanaddig a határidőig jogosítva van a saját igazolt gazdasági szükségletének fedezésére bármely törvényhatóság területén általam kiállított engedély alapján rozst, kétszerest, kölest, árpát és zabot készáru-vétel útján, minden közvetítő kizárásával, bármely termelőtől vásárolni. Itt megjegyzem, hogy a nem termelőnek minden családtag után a felsorolt gabonaneműekből együttevve személyenként csakis 120 kilogramm gabonanemű vásárlására van joga. Gazdasági szükséglet címén a termelő által csakis annyi szerezhető be, mint amennyi fentebb már elősoroltatott; nem termelő által pedig csak annyi, amennyi a szorosan vett háztartáshoz tartozó személyek élelmezésére, illetve a szorosan vett háztartáshoz szükséges állatok eltartására kell.

Az, aki 1917. évi augusztus hó 15-ig szükséges gabonaneműekről gondoskodni nem tud, köteles legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig az előjáráságnál jelentkezni és szükségletét, illetve annak nem fedezett részét bejelenteni.

Ezekről a jelentkezőkről az előjáróság által összeírás készítendő és ez folyó évi szeptember hó 23-ig hozzám felterjesztendő.

Minden termelő köteles október hó 15-ig termésének feleslegét községi előjáróságánál bejelenteni, amelyről 2 példányban jegyzék készítendő és a jegyzék egyik példánya november hó 1-én a Haditermény Részvénytársasághoz, a másik példány pedig hozzám felterjesztendő.

Az, aki házi vagy gazdasági szükségletére terményt kíván beszerezni, köteles az előjáráságnál mielőbb jelentkezni, szükségletét részletesen bejelenteni. Kérelméről jegyzőkönyv veendő fel és csakis az előjáróság által megállapított szükséglet alapján kiállított vásárlási igazolvánnyal vásárolhat. A termelők kötelesek a feleslegükből a hatóságilag megállapított árakban gabonaneműt eladni. Az előjáróság által kiállított vásárlási igazolvány a termelőnek átadandó, aki a neki átadott igazolványokról számolni tartozik. Vásárlási igazolvány nélkül sem venni, sem pedig eladni nem szabad.

Az a termelő, aki feleslegéből vásárlási igazolvány alapján eladni vonakodik, büntetés alá esik.

Köteles az előjáróság azonnal, valamint szeptember hó 1—3-ig újból ismételten mindennap a szokásos módon felhívni a lakosságot, hogy azok, akik az 1917 évi augusztus hó 15-ig szükséges gabonaneműket beszerezni nem képesek, jelentkezzenek mert ellenkező esetben ellátásukról nem történik gondoskodás. Ugyancsak köteles az előjáróság október hó 10—13-ig minden nap a szokásos módon közhírré tétetni, hogy a termelők kötelesek október hó 15-ig a saját házi és gazdasági szükségletüket meghaladó és vásárlásra jogosultaknak még el nem adott készletüket bejelenteni.

A malmokban, ideértve az összes malmokat és szélmalomokat, őrlés csakis az előjáróság által kiállított őrlési tanusítvány alapján lehetséges. Ilyen igazolvány csakis annyi mennyiségről állítandó ki, mint amennyi terményre az illetőnek igénye van. A malomtulajdonosok kötelesek a felek által átadandó őrlési tanusítványt megőrizni, arról jegyzéket vezetni és az őrlési tanusítványokat minden hó 1-én és 15. napján a Haditermény Részvénytársasághoz pontosan beküldeni.

Közhírré teszem, hogy 2 %-nál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 76 kilogrammos súlyminőségű egészséges buza legmagasabb ára folyó évi december hó 15-ig 41 korona, december 15-ike után pedig mázsánként 37 korona; — a hektoliterenként 71 kilogrammos súlyminőségű egészséges rozs és kétszeres legmagasabb ára folyó évi december 15-ig 33 korona 50 fillér, december hó 15-től kezdve pedig 30 korona 50 fillér; — az egészséges árpa legmagasabb ára folyó évi december hó 15-ig métermázsánként 32 korona, december hó 15-ike után pedig 29 korona és végül az egészséges zab legmagasabb ára métermázsánként december hó 15-ig 40 korona, december hó 15-ike után pedig 37 korona.

Amennyiben a buza hektoliterenkénti sulya 2 %-nál nem több, idegen keverék mellett 76 kilogrammnál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter sulykülömbözetnek minden kilogrammja után 78 kilogrammig bezárólag 20 fillérrel, további 3 kilogramm sulykülömbözetig, azaz 81 kilogrammig 15 fillérrel emelkedik.

Amennyiben a buza hektoliterjének sulya 2 %-nál nem több, idegen keverék mellett 76 kilogrammnál kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliterenkénti sulykülömbözetnek minden teljes kilogrammja után 73 kilogrammig bezárólag 20 fillérrel, azontul pedig minden további kilogrammnál 71 kilogrammig 30 fillérrel csökken. Ha a buza 2 %-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett egy-egy % többlete után a megállapított legmagasabb árból 100 kilogrammonként 30 fillért le kell vonni.

Amennyiben a rozs hektoliterjének sulya 71 kilogrammnál nagyobb vagy kisebb, a legmagasabb ár a hektoliterenkénti sulykülömbözetnek minden teljes kilogrammja után, de legfeljebb 3 kilogramm sulykülömbözetig 15 fillérrel emelkedik, illetve csökken.

A nemesített buza (Székács-féle buza) ára külön fog megállapítani.

Akár az 1916. évi termésből, akár korábbi termésből származó köles legmagasabb ára száraz, egészséges, rostált, minőségre nézve métermázsánként 40 korona.

A Haditermény Részvénytársaságnak bizományosai az általuk a termelőtől megvásárolt kölesért és az 1916. évi termésből származó búzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért és zabért az illető terményre minőség szerint megállapított legmagasabb árt tartoznak fizetni. Amennyiben azonban a felajánlott termény mennyisége 50 métermázsát nem haladná meg, az esetben 1 koronával alacsonyabb ár számítandó fel.

A búzából készített finom tésztaiszit és dara legmagasabb ára métermázsánként 95 korona, a főzöliszté 59 korona, a kenyérliszté 40 korona 75 fillér és végül a rozsliszté 45 korona 24 fillér.

A buza-árpa és a rozskorpáért követelhető legmagasabb ár métermázsánként nagyban és kicsinyben való elárusítás esetén 25 korona. Kicsinyben való elárusítás esetén, vagyis 80 kilogrammnál kevesebb vásárlás esetén, a finom tésztaiszit és dara kilogrammja 1 korona 04 fillér, a főzöliszt kilogrammja 66 fillér, a kenyérliszt kilogrammja 48 fillér és végül a rozsliszt kilogrammja 54 fillér.

Gazdasági szükséglet címén búzát, rozst vagy kétszerest az állatállomány szükségletére számításba venni nem szabad. Aki ezeket a terményeket állatokkal eteti, szigorú büntetés alá kerül.

Az, aki az elősorolt rendelkezéseket be nem tartja, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Mindszent, 1916. július hó 30.

Dr. Dósa István
főszolgabíró.